

Obrození českého jazyka

Jméno: _____

Obrazy z novějších českých dějin, str. 8-11

2. polovina ____ . století – 1. polovina ____ . století
198 : 11 209 : 11

1. Vyhledej v učebnici a doplň: V českých zemích mluvili německy: _____

2. Vyhledej, jak a díky které události se čeština dostala do měst.
Potřebné informace jsem našel/nášla v učebnici na str. _____

3. Ve Slovníku spisovné češtiny vyhledejte význam slova obrození. Potom společně doplňte následující tři slova, která mají shodný nebo blízký význam.

obrození: OB _ OV _ NÍ, OŽ _ V _ NÍ, ZR _ F _ RM _ Á _ Í

Debatujte o tom, proč potřeboval český jazyk obrodit.

4. Ze slabik slož názvy prvního českého nakladatelství a prvního českého divadla.

Čes	Bou	ká	ex	ce	da	pe	di
-----	-----	----	----	----	----	----	----

a _____

5. Škrtni, co v době obrození nenajdeme:

knihy * internet * mobilní telefony * kavárny * kina * divadla * hospody * školy * noviny * počítačové tablety * notebooky * kalendáře
Ve všem, co ti zbylo, se začala objevovat psaná či mluvená čeština.

Buditelé českého národa

Jméno: _____

Obrazy z novějších českých dějin, str. 10-11

1. Pozorně si přečti text v učebnici na str. 10 a 11. Rozhodni, zda jsou níže uvedené věty pravdivé (podtrhni), či nepravdivé (škrtni).

Buditelé se snažili probudit v lidech lásku k českému jazyku. Budili je, aby brzy vstávali. Vzdělání podle buditelů nebylo potřeba. Uvědomovali si důležitost vzdělání. Usilovali o povznesení českého národa, aby se Češi za svůj národ nestyděli. V češtině se psaly básně, povídky, romány i divadelní hry. Oslavovala se v nich česká minulost. Existovaly ochotnické a kočovné divadelní spolky. Lidé české divadlo milovali. Odborné knihy se psaly původně jen česky.

2. Znáš dobře slova české státní hymny?

Doplň vynechaný text (viz Čítanka 5 ALTER, str. 98).

Kde _____ můj,

kde domov _____ ?

Voda _____ po lučinách,

_____ šumí po skalinách,

v _____ skví se jara _____,

zemský _____ to na pohled!

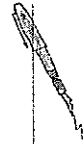
A to je ta _____ země,

země _____, domov _____,

_____ česká, _____ můj.

3. Jak vnímáš českou a moravskou krajinu, kterou znáš? Uveď příklady míst, která:

* jsou obrazně řečeno zemským rájem na pohled: _____

* svým současným vzhledem slovům hymny neodpovídají. Můžeš napsat i proč: _____

a) Doplň základní informace o české státní hymně:

Česká státní hymna poprvé zazněla jako píseň v divadelní hře _____

Text k ní napsal _____ a hudbu složil _____

b) Uveď situace, při kterých se hraje státní hymna. Jaké chování se při tom předpokládá? _____

Poloha, povrch, podnebí středních Čech

Střední Čechy leží od krajiny mého domova směrem na _____.
(Poznámka ke všem listům: Světovou stranu zde neuvádějí žáci, kteří v dané oblasti žijí.)

Podél Labe a dolního toku Vltavy je krajina s nadmořskou výškou do _____ m nad mořem. V mapě je vyznačena _____ barvou, tato oblast se nazývá _____.

Půda je zde (velmi – středně – málo) úrodná, je _____ zabarvená, nazývá se (hnědozem – černozem – podzol). Podnebí je v této oblasti _____. Úrodná půda a mírné podnebí vytvářejí _____ podmínky pro zemědělství.

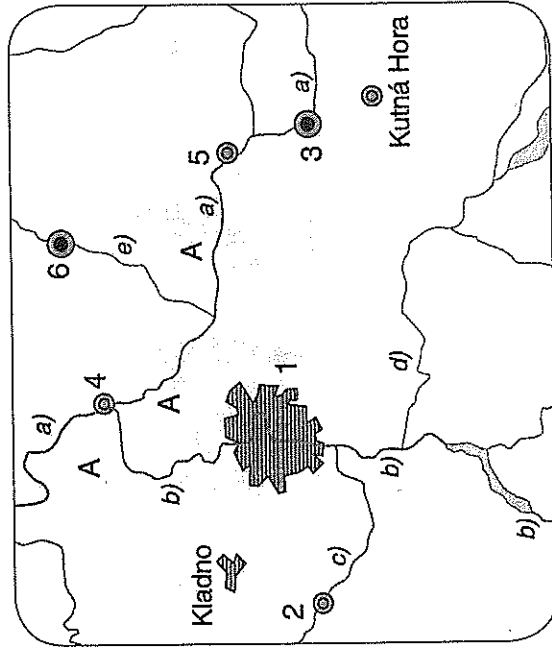
Jižně a jihozápadně od Prahy se při řekách Vltavě a Berounce rozkládá krajina s nadmořskou výškou vyšší než _____ m nad mořem. V mapě je tato krajina nevysokých pahorkatin a vrchovin vyznačena _____ barvou.

Napiš, která místa ve středních Čechách ležejí dle výšky:

Podle schématu a podle mapy dopln požadovane údaje.

Vylušti názvy řek:

Označe
ve schéma

AZAVÁS

VAVLAT

ZRAJEI

KANOUBER

BELA

Nížina: A _____ (1 bod)

Města: Do kroužku doplň vždy příslušné číslo ze schématu a napiš, na kterých řekách uvedená města leží.

Praha ○ – _____ Poděbrady ○ – _____

Beroun ○ – _____ Kolín ○ – _____

Mladá Boleslav ○ – _____

Mělník ○ – leží na soutoku _____ (2 body)

Při samostatné práci doplň vyznačené údaje.

_____ je staré hornické město s chrámem sv. _____.

V lázních _____ se léčí choroby _____.

Obec _____ nedaleko Kladna byla za 2. světové války vyhlazena nacisty.

U Berouna se rozkládá _____ kras s _____ jeskyněmi.

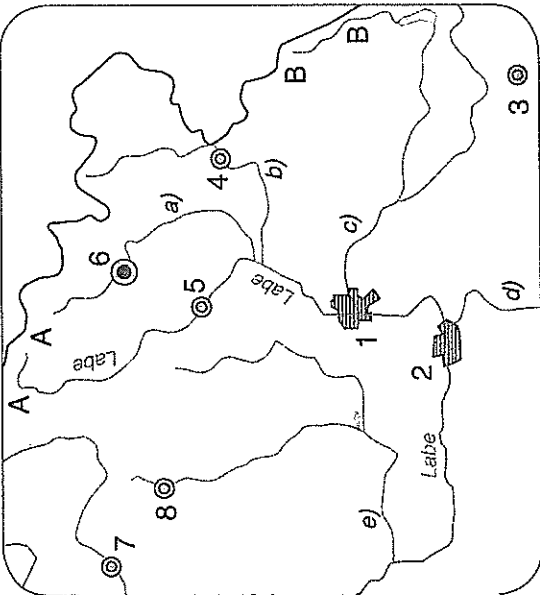
Tři města středních Čech, kterými protéká řeka Labe, jsou např.: _____

VL-2-1

Poloha a povrch

- Východní Čechy leží od krajiny mého domova směrem na _____.
- Nejnavštěvovanější turistickou oblastí východních Čech jsou _____ s nejvyšší horou ČR _____. Východně od Krkonoš leží _____ hory s nejvyšší horou _____.

2. Podle schématu a podle mapy doplň požadované údaje. Některé názvy vepiš do schématu.

Levé přítoky Labe:

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

Pravý přítok Labe:

e) _____

Pohoří:

A _____

B _____

Města (podle schématu a podle mapy doplň do kroužků příslušná čísla):

Hradec Králové ○; Česká Třebová ○; Pardubice ○; Trutnov ○;
Turnov ○; Náchod ○; Jičín ○; Dvůr Králové nad Labem ○

Spoj, co k sobě patří. Podobné pojmy můžete napsat na kartičky a zahrát si s nimi domino.

Hradec Králové	Český ráj
Pardubice	zoologická zahrada
Turnov a Jičín	krajské město, výroba klavírů
Dvůr Králové nad Labem	železniční křižovatka
Česká Třebová	krajské město, perník, chemický průmysl

Chystáš se jet lyžovat do Krkonoš. Naplánuj cestu z místa svého bydliště.

odkud a kam pojedáš (uveď název horského střediska): _____

kterým dopravním prostředkem budeš cestovat: _____

odhadni nebo najdi v automapě přibližnou vzdálenost: _____

města a řeky, které bys cestou mohl/a pozorovat: _____

Vypiš z učebnice a vyhledej v příruční mapě názvy horských středisek v Krkonoších, např.:

Vymyslete několik zásad bezpečnosti pro lyžaře a snowboardisty na sjezdovkách a lyžařských tratích:

Vymyslete několik zásad bezpečnosti pro cyklisty na cyklostezkách:

Hra se slovy: V jednotlivých větných celcích jsou ukryté názvy 3 měst, 3 řek a 1 pohoří východních Čech. Vyhledej je a vyznač. Potom vylušžené názvy zapiš na linku.

Mluvíli jsme v hodinách o divadle. Četl už Artur noviny? Říční orli celý den lovili ryby. Odřený krk on ošetřil jen zběžně. Na úpatí hory Sněžky polámaly se mi běžky. Když se rozplynul ranní opar, dub i celý les zářily barvami. Nesmíme tu jenom tak stát.

11. Vyjmenuj tři hlavní rostlinná společenstva mírného pásu:

12. Jaké je podnebí polárních pásů?

13. Uveď po jednom příkladu a) rostliny a b) živočicha z oblasti polárních pásů a napiš, jak jsou přizpůsobení životu v tomto prostředí.

a) _____
b) _____

14. Které mořské organismy jsou významným zdrojem kyslíku na Zemi?

15. Vyjmenuj 5 živočichů, kteří obývají moře a oceány:

NAJDI V OSMISMĚRCE 20 názvů živočichů. Ze zbylých písmen sestav slovo do tajenky. Názvy živočichů můžeš napsat a vyznačit je barevně podle podnebných pásů.

V	Č	M	U	F	L	O	N	*
E	K	H	Ň	E	L	U	T	S
L	Á	R	B	N	L	T	O	R
B	Ň	O	O	E	U	V	V	N
L	Č	CH	S	K	O	A	L	A
O	U	N	A	K	O	L	K	T
U	T	N	S	Y	R	D	Ě	CH
D	Ě	V	D	E	M	K	Ý	A
O	S	E	L	K	O	R	Á	L
L	E	V	N	Í	F	L	Ě	D

Tajenka: Živočich, který trvale žije ve všech podnebných pásích (s výjimkou Antarktidy) – _____.

Uveď příklad, jak lidé poškozují přírodu: _____

Zakroužkuj písmena u následujících doplnění vět a slož z nich první slovo do tajenky. Ze zbylých písmen slož druhé slovo, ale postupuj v opačném směru.

Při fotosyntéze se z těl rostlin uvolňuje

☐ V kyslíčník uhličitý ☐ K kyslík

Nejteplejším místem na zeměkouli je oblast kolem

☐ O rovníku ☐ K polárního kruhu

Česká republika se rozkládá v

☐ S mírném pásu ☐ O subtropickém pásu

Podnebí je

☐ A opakující se průběh počasí ☐ L okamžitý stav ovzduší

Podnebí v savanách: během roku se zde střídají

☐ T období sucha a období dešťů ☐ A období zimy a období léta

Stepi, které jsou v Severní Americe nazývány prairie a v Jižní Americe pampy, jsou

☐ R oblasti jehličnatých lesů ☐ K rozlehlé travnaté pláně

Arktida je polární pás rozkládající se na

☐ Ž jižní polokouli ☐ A severní polokouli

Tajenka: _____ dravá, známá také jako velryba zabíják, požírá

ryby, želvy, ptáky, tuleně i _____.

DOPLŇ VYNECHANÁ SLOVA nebo rozhodni. Pokud sis některé údaje nezapamatoval/a, vyhledej je v učebnici nebo na předchozích pracovních listech.

Tropy se rozkládají po obou stranách _____

Na rovníku jsou _____ i _____ stále stejně dlouhé.

V tropickém pásu rozlišujeme (tři – čtyři) hlavní typy krajiny – _____

_____. Subtropické pásy tvoří přechod mezi _____

_____ pásem a pásy _____

V mírném pásu rozlišujeme (tři – čtyři) hlavní rostlinná společenstva – _____

Severní polární pás se nazývá (Arktida – Antarktida), jižní polární pás (Arktida – Antarktida).

Uveď příklad, jak lidé přírodu chrání: _____

1. DOPLŇ VYNECHANÁ PÍSMENA a vytvoř si tak **přehled třídění přírodnin**. Do rámečků načrtni obrázky některých zástupců daných skupin (viz Přehledy živé přírody).

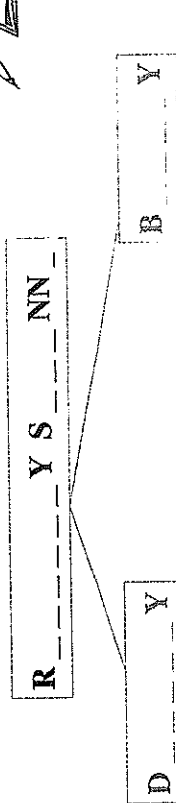

R _ S _ I _ Y _

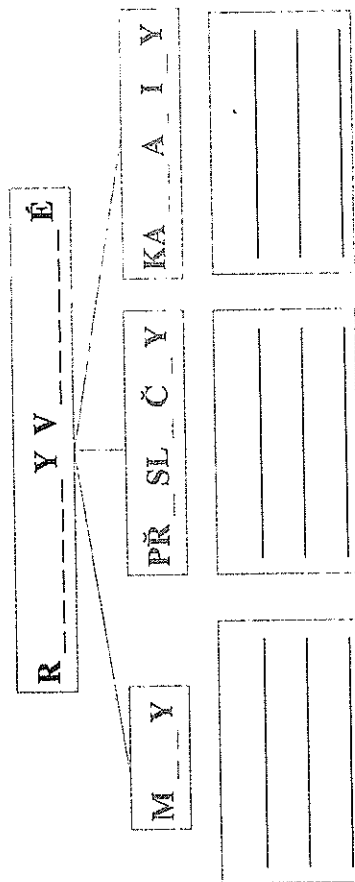
H _ _ Y _

Ž _ _ _ _ É _

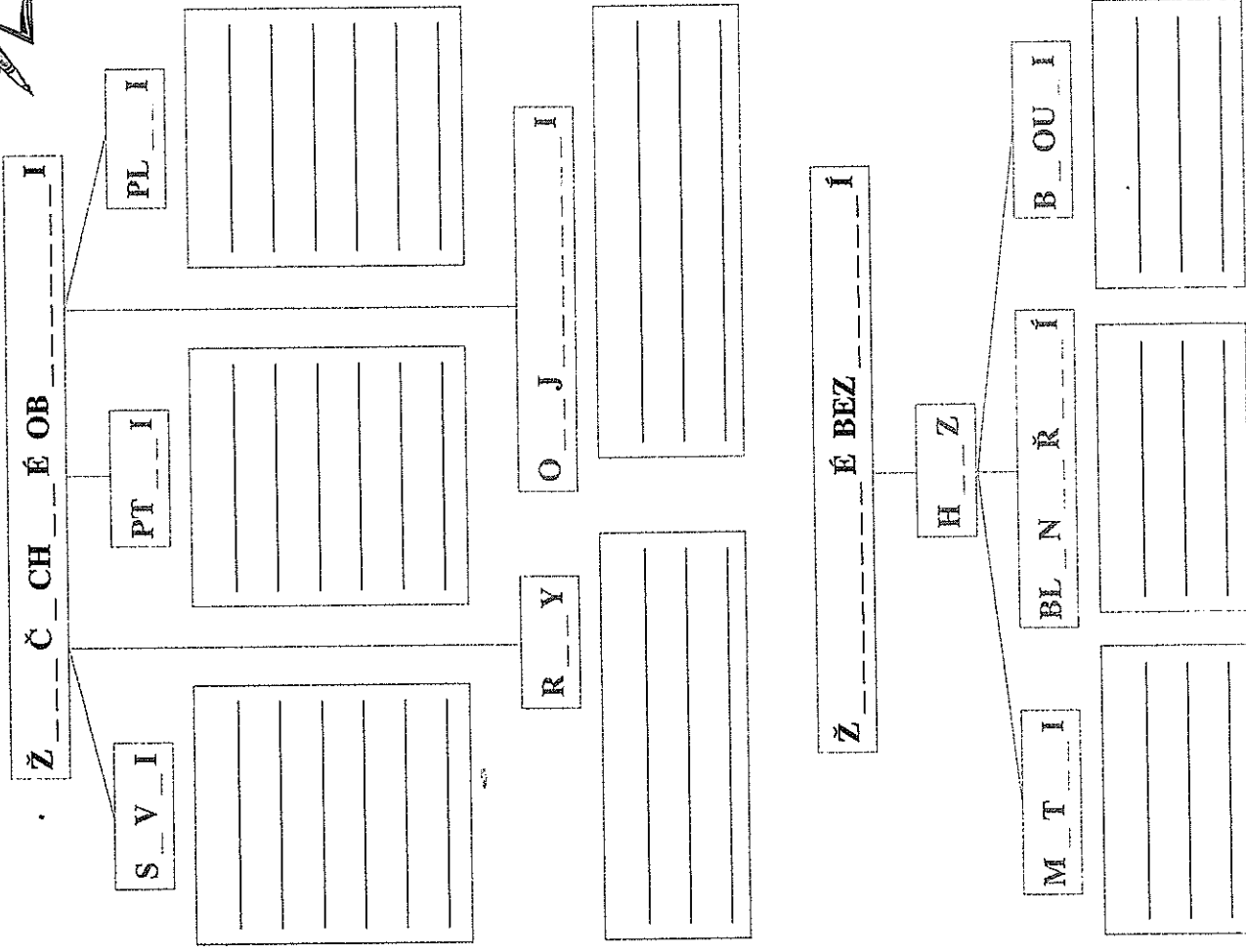
- DOPLŇ VYNECHANÁ PÍSMENA a vytvoř si tak **stručný přehled pro třídění rostlin**. Ke každé skupině napiš příklady. Můžeš je vypsat z Přehledů živé přírody ALTER.

J _ _ _ _ É _ _ _	L _ _ _ _ É _	
stromy	stromy	
keře	keře	

DOPLŇ VYNECHANÁ PÍSMENA a vytvoř si tak stručný přehled pro třídění živočichů. Ke každé skupině napiš příklady. Můžeš je vypsát z Přehledů živé přírody ALTER.

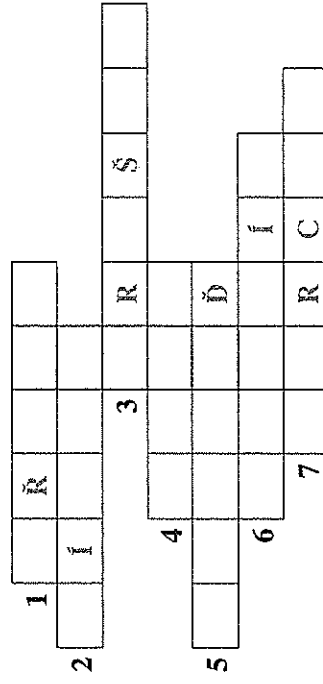

VYPIŠ Z OSMISMĚRKY 13 názvů živých organismů. Zbývá písmena napiš do tajeňky. Rostliny vyznač zeleně, u ostatních názvů uříď podle Přehledů živé přírody a podle kapitoly Třídění organismů v učebnici jejich zařazení.

M	Z	M	I	J	E
K	U	V	K	R	M
E	A	C	H	U	P
S	K	R	O	V	L
Á	L	O	E	M	I
L	A	B	*	T	Ú
Ě	I	Á	Š	A	O
B	F	K	*	L	Í
E	I	R	E	T	K
					A
					B
					A

Tajeňka: _____ není ryba, ale savec.

VYLUŠTI KŘÍŽOVKU DOPLNĚNÍM SPRÁVNÝCH NÁZVŮ ROSTLIN
Vysvětlí, co si představíš pod pojmem z tajeňky.

1. listnatý strom s bělavou kůrou
2. listnatý keř s plody ořechy
3. listnatý ovocný strom
4. jehličnatý strom
5. výrůsná rostlina
6. opadavý jehličnatý strom
7. jarní bylina nejčastěji žluté či bílé barvy

Tajeňka: _____ je ohrazený pozemek určený k pěstování okrasných i užitkových rostlin, nebo jen ohrazená zatravněná plocha.